

Til Socialudvalget

22-09-2010

Orientering om Ny start - en styrket indsats over for ungdomskriminalitet

Sagsnr.
2010-139429

Dokumentnr.
2010-644602

Regeringen ønsker at styrke indsatsen mod ungdomskriminalitet med mere konsekvens, opfølgning og omsorg, hvilket indebærer en række ændringer af straffeloven og serviceloven.

Sagsbehandler
Cathrine Hübbe Ibsen

Disse nye bestemmelser indebærer bl.a. en sænkelse af den kriminelle lavalder fra 15 til 14 år, oprettelse af delvist lukkede institutioner, samt at alle børn og unge på sikrede institutioner skal tilbydes screening med henblik på at afdække psykiatriske problemer. Herudover gives der mulighed for, via en elektronisk fodlænke, at overvåge unge med ungepålæg. I den forbindelse kan kommunerne indgå aftaler med politiet omkring, at politiet kan yde bistand til kommunen i forbindelse med at hente en ung, der overtræder et ungepålæg. Bestemmelserne trådte i kraft 1. juli 2010. I det følgende beskrives de væsentligste lovændringer i forbindelse med Ny start.

Sænkelse af den kriminelle lavalder

Sænkelsen af den kriminelle lavalder vil medføre et pres på de sikrede institutioner, hvor unge under 18 år som udgangspunkt skal afsone deres varetægtsfængsling, idet de ifølge Børnekonventionen ikke må

**Mål- og Rammekontoret
for Børn og Familier**

Bernstorffsgade 17, 3. sal
1592 København V

Telefon
3317 2918

E-mail
ZD53@sof.kk.dk

www.kk.dk

fængsels sammen med voksne. Socialforvaltningen vurderer, at antallet af varetægtsfængslinger af unge under 18 år i forbindelse med sænkelsen af den kriminelle lavalder vil stige med 10-20 unge om året.

Socialforvaltningen oplever, at der de seneste år er sket en stigning i antallet af varetægtsfængslede unge under 18 år. I 2006 var der således i alt 96 unge københavnere, der blev fremstillet i dommervagten mod 117 i 2009. Yderligere er der sket en forlængelse af den periode, de unge sidder varetægtsfængslet. Et overvejende flertal af de unges ophold bliver forlænget en eller flere gange til en samlet varighed på 60-75 dage. Som en følge af dette er der opstået en længere venteliste til de sikrede pladser.

I 2010 er 85 % af de unge, for en kortere eller længere periode, blevet kørt direkte i Vestre Fængsel efter et grundlovsforhør. I 2006 var samme tal 42 %. De unge venter typisk flere dage på en plads på en sikret afdeling, afhængigt af prioritering på ventelisten.

Socialforvaltningen har svært ved at påvirke, hvorvidt den unge skal varetægtsfængsles eller ej, samt længden af varetægtsfængslingen, da dette er afhængigt af politiets arbejde med sagen. Der er dog i retsplejeloven mulighed for i forbindelse med varetægtsfængslede at gøre brug af mindre indgribende foranstaltninger, som eks. varetægtsfængsling i åbent regi eller eget hjem.

Socialforvaltningen vil kortlægge og gå i dialog med anklagemyndigheden, dommere og forsvarsadvokater, med det formål at drøfte alternative muligheder til varetægtsfængsling. En mulighed er f.eks. at udarbejde materiale, der gør anklager og dommer opmærksom på den vifte af sociale foranstaltninger, der kan hjælpe med at afkorte eller evt. erstatte varetægtsperioderne. I forbindelse med alternative muligheder for varetægtsfængsling skal det også undersøges, hvorvidt man kan gøre brug af de nye delvist sikrede institutioner samt elektronisk overvågning.

Screening af børn og unge på sikrede institutioner

Fremover skal kommunerne sikre, at alle børn og unge på sikrede institutioner tilbydes screening med henblik på at afdække psykiatriske problemer. Kommunernes kompenseres for udgiften forbundet med screening på gennemsnitlig 4 timer pr. anbragt på en sikret institution. Der er endnu ikke udarbejdet bekendtgørelse for lovforslaget, men det forventes, at screeningen skal foretages af personer med særlige kompetencer f.eks. en psykolog, sygeplejerske med kendskab til psykiatri eller personer med lignende baggrund eller efteruddannelse, og skal bygge på anerkendte og allerede afprøvede metoder.

Screeningen skal have en sådan kvalitet, at den er velegnet til at

foretage en vurdering af, hvorvidt der skal ske en henvisning til psykiatrisk udredning og behandling i den behandlende psykiatri. Herudover forventes det, at det bliver et krav, at screeningen sker inden for den første måned den unge er anbragt på den sikrede institution.

Københavns Kommunes sikrede institution Sønderbro har ikke tidligere screenet systematisk for psykiatriske problemer. Institutionen har tilknyttet en psykiater, der kan træde til, hvis man har vurderet et behov hos en ung. Derudover har man gode erfaringer med anger management kurser for unge med adfærdsvanskeligheder. Generelt er det Socialforvaltningens vurderinger, at et flertal af unge i sikret regi har adfærdsmæssige udfordringer og kan have psykiatriske problemer.

I forhold til screening af unge på sikrede institutioner afventer Socialforvaltningen bekendtgørelsen for loven. Sønderbro er dog i samarbejde med en psykologisk konsulent gået i gang med at udarbejde et egentlig screeningsværktøj og er i løbende dialog med de andre sikrede institutioner og Danske Regioner, der har det overordnede ansvar for implementeringen. Det forventes, at der snarest skal ansættes en psykolog eller en person med lignende kompetencer på institutionen til varetagelse af screeningsopgaven. Sønderbro arbejdere videre med nuværende praksis, hvor unge, der har behov for særlig støtte, tilknyttes en psykiater.

Kommunernes bloktilskud reguleres som følge af det nye krav om screening på de sikrede institutioner, hvor Københavns Kommunes andel udgør 0,1 mio. kr. i 2010 og 0,3 mio. kr. i 2011 og frem.

Elektronisk overvågning og aftale om politibistand

Den nye bestemmelse vedr. elektronisk overvågning giver kommunen hjemmel til at anvende elektronisk overvågning overfor unge, der har fået et ungepålæg om at være hjemme på bestemte tidspunkter. Den elektroniske overvågning er tænkt som et pædagogisk værktøj, og kan bruges, når der er grunde til at antage, at den unge ikke vil overholde ungepålægget eller det vurderes, at overvågningen vil være medvirkende til at få den unge til at efterleve pålægget. Forældremyndighedsindehaveren og den enkelte over 15 år skal samtykke til den elektroniske overvågning.

Den elektroniske overvågning kan højst have en varighed på en måned, hvorefter der kan ske en forlængelse til en samlet varighed på 3 måneder inden for 12 måneder. Det er kriminalforsorgen, der mod betaling yder bistand til kommunernes anvendelse af elektronisk overvågning. Der er tale om et frivilligt tiltag i lovgivningen, som kommunerne kan vælge at benytte. Justitsministeriet forventer, at muligheden vil blive benyttet i begrænset omfang i den enkelte

kommune.

De nye lovbestemmelser gør det muligt for kommunen, at indgå aftaler med politiet om, at de kan yde bistand, hvis en ung overtræder et ungepålæg. Det kan eksempelvis være, at politiet afhenter den unge, hvis den unge opholder sig uden for hjemmet i et tidsrum, hvor det er aftalt at den unge skal være hjemme.

Socialforvaltningen afventer en afklaring fra Socialministeriet på, hvordan en foranstaltning som elektronisk overvågning rent praktisk kan etableres samt eventuelle udgifter hertil, da der endnu ikke er indgået aftale mellem Socialministeriet og kriminalforsorgen omkring de praktiske og økonomiske omstændigheder. Hvis elektronisk overvågning kan indgå som en form for alternativ varetægtsfængsling, vil det være en foranstaltning, som Socialforvaltningen vil gøre brug af. Derudover vil Socialforvaltningen afprøve den elektroniske fodlænke i de sager, hvor det giver mening, men brugen af den elektroniske fodlænke forventes at være begrænset. Det samme gælder for indgåelse af aftaler med politiet i forhold til at yde bistand i forbindelse med overtrædelse af ungepålæg.

Det er frivilligt om kommunerne vil gøre brug af de nye muligheder med elektronisk fodlænke og politibistand, så derfor reguleres kommunernes bloktilskud ikke som følge af disse nye lovændringer.

Delvist lukkede døgninstitutioner

Fremover er det muligt at anbringe unge mellem 12 og 17 år på en ny institutionstype - den såkaldte ”delvist lukkede døgninstitution”. Her kan de unge i perioder tilbageholdes gennem aflåsning af yderdøre og vinduer eller ved fysisk fastholdelse, når det er afgørende for den socialpædagogiske behandling, og når den unges sundhed eller udvikling er i risiko for at lide alvorlig skade på grund af barnets eller den unges kriminelle adfærd, misbrugsproblemer eller andre adfærd- eller tilpasningsproblemer. Barnet eller den unge kan maksimalt tilbageholdes i 5 sammenhængende dage ad gangen og maksimalt 30 dage på et år.

Med lovændringerne åbnes der også op for øget magtanvendelse i form af fastholdelse i visse situationer på den nye institutionstype. Med fastholdelse menes, at der fysisk tages fat i barnet eller den unge i en kortere periode eller at pågældende mandsopdækkes.

Det er kun Børn og unge-udvalget, der kan træffe afgørelse om at anbringe et barn eller en ung på en delvist lukket døgninstitution, mens det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om tilbageholdelse.

Socialforvaltningen afventer vejledningen fra Socialministeriet i forhold til, hvordan de delvist lukkede døgninstitutioner i praksis skal fungere.

Indtil det er afklaret, er det uvist hvordan og hvor de delvist lukkede afdelinger kan placeres, men Socialforvaltningen vil som udgangspunkt gerne lave delvist lukkede afdelinger på 2-3 af de eksisterende døgninstitutioner til kriminelle unge. Socialforvaltningen vil snarest muligt fremlægge et forslag til Socialudvalget om oprettelse af delvist lukkede døgninstitutioner eller afdelinger.

Kommunernes bloktilskud bliver reguleret som følge af denne nye type institution, og Københavns Kommunes andel udgør 1,9 mio. kr. i 2010 til anlæg og 0,8 mio. kr. til drift fra 2011 og frem.